

DORIT RABINYAN

Verliefd op een Palestijn? Dat mag je niet lezen

Aan een Israëlische minister dankt deze schrijver het succes van haar roman over de liefde tussen een Palestijn en een Israëlische.

Door onze medewerker **Hilde Pach**

Al voordat het boek in enige taal was vertaald, was de Israëlische roman *Grensleven* van Dorit Rabinyan (1972) wereldnieuws. Een voorstel om het boek op een leeslijst voor middelbare scholieren te zetten werd door het ministerie van Onderwijs afgewezen omdat het ging over een liefdesrelatie tussen een Israëlische vrouw en een Palestijnse man. Dat zou de leerlingen op verkeerde ideeën brengen.

Israël mag nu dan een rechtse regering hebben, er zijn voldoende intellectuelen die bij een dergelijk besluit luidkeels hun ongenoeven laten blijken. Amos Oz stelde voor dan ook maar meteen de Bijbel te verbieden wegens de vele 'ongoorloofde' verbintenissen die daarin voorkomen, anderen spraken simpelweg van censuur en racisme. De minister van Onderwijs schrok en voerde zwakjes aan dat hij niet van plan was het boek te verbieden. Natuurlijk werd *Grensleven* daarop onmiddellijk een bestseller. Intussen is de Nederlandse vertaling verschenen.

Natuurlijk zijn er in Israël eerder romans geschreven over relaties tussen Israëli's en Palestijnen. Bekende schrijvers als A.B. Yehoshua, Sammy Michaël en Yoram Kaniuk deden dit al jaren geleden. Maar nooit was er zoveel ophef

over als nu. Voor Dorit Rabinyan is het een nieuw onderwerp. Ze debuteerde, 22 jaar oud, met *Perzische bruiden* (1995), dat werd gevolgd door *Onze bruiloften* (1999), beide vertaald door Ruben Verhasselt. Het zijn sprookjesachtige romans, deels gebaseerd op verhalen van haar uit Iran afkomstige familie. Na haar vroege debuut werkte Rabinyan onder meer voor de Israëlische televisie en voor kranten, maar haar derde roman liet tot 2014 op zich wachten.

Grensleven is minder bloemrijk dan haar eerdere boeken en verre van sprookjesachtig, maar gebleven is de subtiele, melancholieke stijl. Het verhaal is simpel. De Israëlische vertaalster Liat studeert met een Fulbrightbeurs een aantal maanden in New York, de Palestijnse Hilmi woont daar al een paar jaar en begint zich te ontwikkelen tot een succesvol kunstschilder. In de herfst van 2002, ruim een jaar na de aanslagen van 9/11, ontmoeten ze elkaar min of meer toevallig in een café, en ze worden onmiddellijk verliefd. Ver van huis maakt de kloof tussen Israëli's en Palestijnen plaats voor een gevoel van verbondenheid tussen twee jonge mensen uit het Midden-Oosten die bij elkaar schuilen voor de ijzige kou van de New Yorkse winter.

Natuurlijk zijn er ongemakkelijke momenten, bijvoorbeeld als Liat vertelt over haar

diensttijd begin jaren negentig en beseft dat haar toenmalige vriendje als helikopterpiloot misschien huizen van Hilmi's familie of vrienden heeft beschoten. Of als Hilmi bijna terloops meedeelt dat hij in die tijd als vijftienjarige in de gevangenis zat wegens het tekenen van een Palestijnse vlag op een muur en daar vernederd werd door Israëlische soldaten.

Soms barst een van de twee in woede uit, maar vaker voelen ze verbazing, bijvoorbeeld als Hilmi vertelt dat je vanaf een hoog punt in Ramallah de zee bij Tel Aviv kunt zien. De zee waarnaar hij zo verlangt, die zo dichtbij is en toch zo onbereikbaar. Toch wint altijd weer de liefde, het gevoel dat ze bij elkaar horen, de geborgenheid.

Dorit Rabinyan:
***Grensleven*.**

Roman. Uit het Hebreeuws vertaald door Ruben Verhasselt. Atlas Contact, 368 blz. € 24,99

Niettemin houdt Liat zichzelf vanaf het begin voor dat deze liefde eindig is. Als ze in het voorjaar naar Israël terugkeert, moet het afgelopen zijn. Ze wil ook per se niet dat haar ouders van de relatie weten. Wat dat betreft had de minister van Onderwijs zich geen zorgen hoeven maken. Liat is een keurig Israëlisch meisje, dat terugschrikt voor de problemen van een huwelijk met een Palestijn. Rabinyan laat juist zien hoe bang de meeste Israëli's zijn om openlijk contacten aan te gaan met Palestijnen. Hilmi accepteert ogenschijnlijk dat zijn relatie met Liat na haar terugkeer naar Israël geen kans meer maakt. Het laatste deel van het boek en de onverwachte afloop suggereren echter iets anders.

Grensleven bevat explosief materiaal, maar Rabinyan is niet uit op een explosie. Hoewel het boek vanuit het perspectief van Liat is geschreven, is het niet bevooroordeeld of karikaaturaal. Juist de subtiele en tegelijkertijd realistische beschrijving van de liefdesgeschiedenis laat zien hoe tragisch de situatie is voor zowel Israëli's als Palestijnen.

Voor het volledige programma van Winternachten zie writersunlimited.nl